

***PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA AULA DE CLARINET DEL
CONSERVATORIO PROFESSIONAL DE MÚSICA
D'ALTEA***

Curs 2025-2026

PROFESSORS:

DANIEL ALEMANY SELLÉS

MARCOS IVORRA SCHULER

CONSERVATORIO PROFESIONAL DE MÚSICA DE ALTEA

Programació Didáctica de l'Aula de Clarinet

Daniel Alemany Sellés
Marcos Ivorra Schuler

1. INTRODUCCIÓ

Aquesta programació didàctica és aplicable en els ensenyaments de música elementals i professionals de l'especialitat de Clarinet. Adapta els elements dels currículums oficials de la Comunitat Valenciana que regulen la pràctica docent de tots dos ensenyaments, regulades pels Decrets 159/2007 i 158/2007, respectivament, on s'integren els aspectes bàsics dels ensenyaments elementals i professionals de música establides en el Reial decret 1577/2006, de 22 de desembre.

El currículum dels **ensenyaments elementals** apunta cap a una formació artística de qualitat, garantint la qualificació de l'alumnat en el nivell competencial propi d'aquests ensenyaments. Aquests ensenyaments elementals posseeixen tres funcions bàsiques: formativa, orientadora i preparatòria per als ensenyaments professionals de música. En els **ensenyaments professionals** el currículum apunta cap al finançament i l'ampliació dels coneixements teòrics i les habilitats interpretatives de l'alumne. Per tant, aquesta programació intenta forjar les bases d'una tècnica eficaç i correcta, així com permetre el desenvolupament de l'alumne cap a una interpretació fidel i sincera.

Pel que respecta a l'atenció a la diversitat, en el cas d'alumnes que presenten diversitat funcional o cognitiva, es procedirà, al costat de la comissió de coordinació pedagògica i la direcció d'estudis, a l'adaptació curricular pertinent en cada cas. De qualsevol manera, aquests alumnes seran objecte d'un adequat seguiment per part de l'equip docent. Així mateix, el centre disposarà dels recursos necessaris, humans i materials, per a atendre el procés d'ensenyament-aprenentatge. El mateix principi s'aplicarà als alumnes amb altes capacitats, o amb dèficits tècnics respecte al curs en què es troben. A més, l'equip docent procurarà una especial atenció a l'alumnat susceptible de presentar-se a les proves d'accés als ensenyaments professionals i superiors de Música. Així, la programació es constitueix com un eix vertebrador i flexible i adaptable a les necessitats específiques de l'alumnat, sense ser un tot tancat i inamovible.

La posada en pràctica d'aquesta programació s'adaptarà a les circumstàncies excepcionals dels cursos 2020-2021 i 2021-2022, i a les mesures necessàries d'atenció a la diversitat individuals o grupals, orientades a respondre a les necessitats educatives concretes de l'alumnat i la consecució dels resultats d'aprenentatge vinculats als aprenentatges imprescindibles que la situació excepcional haja dificultat adquirir.

2. ENSENYAMENTS ELEMENTALS

2.1 OBJECTIUS GENERALS

Els ensenyaments elementals de música contribuiran a desenvolupar en l'alumnat les següents capacitats:

1. Apreciar la importància de la música com a llenguatge artístic i mitjà d'expressió cultural dels pobles i de les persones.
2. Adquirir i desenvolupar la sensibilitat musical a través de la interpretació i del gaudi de la música de les diferents èpoques, gèneres i estils, per a enriquir les possibilitats de comunicació i realització personal.
3. Interpretar en públic amb la necessària seguretat en si mateix, per a comprendre la funció comunicativa de la interpretació musical.
4. Interpretar música en grup, habituant-se a escoltar altres veus i instruments i a adaptar-se equilibradament al conjunt.
5. Ser conscient de la importància del treball individual i adquirir les tècniques d'estudi que permeten l'autonomia en el treball i la valoració d'aquest.
6. Valorar el silenci com a element indispensable per al desenvolupament de la concentració, l'audició interna i el pensament musical, així com la seua funció expressiva en el discurs musical.
7. Conèixer i valorar la importància de la música pròpia de la Comunitat Valenciana, així com les seues característiques i manifestacions més importants.
8. Adquirir l'autonomia adequada, en l'àmbit de l'audició, comprensió i expressió musical.
9. Conèixer i aplicar les tècniques de l'instrument, d'acord amb les exigències de les obres.

2.2. OBJECTIUS ESPECÍFICS

1er CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a. Reconèixer i interpretar de manera correcta els elements de llenguatge musical que es presenten en els continguts proposats.
- b. Valorar la necessitat del silenci per a aconseguir la concentració adequada per a la pràctica musical.
- c. Aconseguir una correcta emissió, amb i sense llengua, amb l'ajuda de la musculatura que intervé en la formació de l'embocadura.
- d. Conèixer els fonaments de la respiració diafragmàtica i intentar la seua aplicació amb l'instrument per a obtindre un so centrat i estable.
- e. Gaudir a través de la pràctica instrumental.
- f. Mantindre un interès constant per la cura de la qualitat del so.
- g. Valorar la necessitat de relaxació i d'una correcta posició del cos com a base per a poder desenvolupar la tècnica instrumental.
- h. Ampliar progressivament el registre fins al do5.
- i. Aconseguir igualtat en la digitació posant l'accent principalment en el canvi de registre.
- j. Iniciar a l'alumne en la interpretació mitjançant la introducció de diferents dinàmiques (*p, mp, mf, f, cresc., dim.*).
- k. Desenvolupar la sensibilitat auditiva perquè l'alumne siga capaç d'escoltar-se

- l. Iniciar-se en l'experiència de transmetre i comunicar la música a uns altres mitjançant la interpretació en públic.
- m. Interpretar de memòria estudis o cançons fàcils de manera que puguin concentrar-se en la seua interpretació.
- n. Interpretar música en grup per a habitar-se a escoltar altres instruments mentre toca el propi.

2n CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a. Adquirir un control suficient de la columna d'aire mitjançant el desenvolupament de la tècnica respiratòria i assimilar els conceptes de pressió i direcció de l'aire. b. Desenvolupar el control sobre l'embocadura de manera que possibilita una correcta emissió, afinació, articulació i flexibilitat del so.
- c. Ampliar l'àmbit de l'escala de l'instrument i buscar l'equilibri i igualtat de so en els diferents registres.
- d. Aconseguir flexibilitat en el desenvolupament dels diferents intervals, articulacions, atacs i ritmes.
- e. Desenvolupar la correcció de l'afinació i la qualitat del so, mitjançant els propis reflexos.
- f. Relacionar i aplicar a l'instrument els coneixements propis d'aquest nivell. g. Desenvolupar la pràctica musical en grup i l'hàbit d'escoltar altres instruments i adaptar-se al conjunt.
- h. Desenvolupar els hàbits d'estudi.
- i. Desenvolupar les bases per a anar adquirint la capacitat d'interpretar els estudis i obres de memòria, amb la finalitat d'adquirir una major concentració en la interpretació.
- j. Desenvolupar la capacitat d'interpretar en públic amb la necessària seguretat en si mateixos, que els permeta viure la música com a mitjà d'expressió.

3er CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a. Reconèixer i interpretar de manera correcta els elements de llenguatge musical que es presenten en els continguts proposats.
- b. Tindre una actitud adequada quant a silenci i concentració per a poder traure el màxim partit tant a l'estudi individual com al treball en classe. Controlar la musculatura que intervé en l'embocadura per a facilitar l'obtenció de diferents tipus d'emissió i aconseguir major flexibilitat en els portaments.
- c. Utilitzar de manera correcta la respiració diafragmàtica per a aconseguir un so estable, centrat i flexible.
- d. Ampliar el registre fins al Mi5.
- e. Perseguir de manera constant la millora de la qualitat del so.
- f. Identificar problemes d'afinació i oferir-li mecanismes per a solucionar-los. g. Gaudir de la música i intentar traslladar aquest gaudi a uns altres mitjançant la interpretació en públic.
- h. Interpretar música en grup per a desenvolupar l'oïda buscant precisió rítmica, afinació, empastament, graduació dinàmica, etc.
- i. Ampliar els matisos dinàmics i expressius utilitzats per a donar major color i expressivitat a la interpretació.
- j. Desenvolupar l'oïda per a poder escoltar-se de manera activa durant la interpretació per a valorar-la i poder aconseguir major nivell d'exigència.
- k. Conèixer i interpretar de manera correcta els adorns més comuns (*trinat, mordent, apoyatura, grupet*).

- permeta conèixer diferents èpoques i estils.
- m. Interpretar de memòria estudis i obres treballades durant el curs.
- n. Llegir a primera vista fragments concordes al nivell.
- o. Controlar els músculs que formen l'embocadura per a permetre una correcta emissió, afinació, articulació i flexibilitat del so.
- p. Ampliar l'àmbit d'escala de l'instrument i buscar l'equilibri sonor en els diferents registres del clarinet.
- q. Utilitzar amb eficàcia i rendiment la columna de l'aire com a mitjà de produir un so estable i centrat en tota l'extensió de l'instrument.
- r. Comprendre els conceptes de pressió i suport de la columna de l'aire, així com el de projecció del so.
- s. Desenvolupar una sensibilitat auditiva que permeti el control permanent de l'afinació i el perfeccionament continu de la qualitat sonora.
- t. Aplicar els coneixements musicals propis d'aquest nivell a les característiques de l'escriptura i literatura del clarinet.
- u. Iniciar a l'alumne en la agògica i la dinàmica per a l'enriquiment de la interpretació.
- v. Reconèixer el fraseig musical d'una peça o fragment i relacionar-ho amb les respiracions.
- w. Conèixer les característiques i possibilitats tècniques i sonores de l'instrument i utilitzar-les, concordes a aquest nivell, en la interpretació musical.
- Desenvolupar l'habilitat de lectura a primera vista.
- x. Desenvolupar la preparació per a la interpretació en públic amb la suficient seguretat en si mateixos.

4t CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a. Reconèixer i interpretar de manera correcta els elements de llenguatge musical que es presenten en els continguts proposats.
- b. Utilitzar de manera correcta la respiració diafragmàtica per a aconseguir un so estable, centrat i flexible.
- c. Perseguir de manera constant la millora de la qualitat del so.
- d. Identificar problemes d'afinació i oferir-li mecanismes per a solucionar-los.
- e. Gaudir de la música i intentar traslladar aquest gaudi a uns altres mitjançant la interpretació en públic.
- f. Interpretar música en grup per a desenvolupar l'oïda buscant precisió rítmica, afinació, empastament, graduació dinàmica, etc.
- g. Ampliar els matisos dinàmics i expressius utilitzats per a donar major color i expressivitat a la interpretació.
- h. Desenvolupar l'oïda per a poder escoltar-se de manera activa durant la interpretació per a valorar-la i poder aconseguir major nivell d'exigència.
- i. Conèixer i interpretar de manera correcta els adorns més comuns (trinat, mordent, apoyatura, grupet).
- j. Interpretar un repertori d'obres variat, algunes d'elles amb piano, de manera que li permeti conèixer diferents èpoques i estils.
- k. Interpretar de memòria estudis i obres treballades durant el curs.
- l. Llegir a primera vista fragments concordes al nivell.
- m. Controlar els músculs que formen l'embocadura per a permetre una correcta emissió, afinació, articulació i flexibilitat del so.
- n. Ampliar l'àmbit d'escala de l'instrument i buscar l'equilibri sonor en els diferents registres del clarinet.
- o. Utilitzar amb eficàcia i rendiment la columna de l'aire com a mitjà de produir un so estable i centrat en tota l'extensió de l'instrument.

- projecció del so.
- q. Desenvolupar una sensibilitat auditiva que permeti el control permanent de l'afinació i el perfeccionament continu de la qualitat sonora.
- r. Aplicar els coneixements musicals propis d'aquest nivell a les característiques de l'escriptura i literatura del clarinet.
- s. Iniciar a l'alumne en la agògica i la dinàmica per a l'enriquiment de la interpretació. t. Reconèixer el fraseig musical d'una peça o fragment i relacionar-ho amb les respiracions.
- u. Conèixer les característiques i possibilitats tècniques i sonores de l'instrument i utilitzar-les, concordes a aquest nivell, en la interpretació musical.
- v. Desenvolupar l'habilitat de lectura a primera vista.
- w. Desenvolupar la preparació per a la interpretació en públic amb la suficient seguretat en si mateixos.
- x. Desenvolupar el sentit de la improvisació.
- y. Conèixer les estructures musicals de les obres treballades per a arribar a una interpretació conscient i no intuïtiva.
- z. Desenvolupar la flexibilitat en salts i articulacions, així com de l'agilitat

2.3. CONTINGUTS

2.3.1. CONTINGUTS PER CURS

1er CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a) Desenvolupament de la sensibilitat auditiva.
- b) Interpretació d'exercicis treballats en classe de memòria.
- c) Adquisició de constància en l'estudi.
- d) Pràctica instrumental en grup.
- e) Exercicis de respiració amb i sense instrument.
- f) Notes tingudes per a controlar el so, l'afinació i el dosatge de l'aire.
- g) Pràctica de 12a per a afermar l'embocadura i millorar la flexibilitat.
- h) Iniciació a l'estudi de l'escala cromàtica.
- i) Escales fins a una alteració per graus conjunts i en arpegis, lligades i picades. j) Pràctica d'exercicis i estudis d'un nivell progressiu per a desenvolupar la capacitat tècnica i musical de l'alumne.

2n CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a) Desenvolupament de la sensibilitat auditiva per a poder valorar de forma més ajustada a la seua pròpia interpretació.
- b) Interpretació d'exercicis treballats en classe de memòria, així com fragments a primera vista.
- c) Adquisició d'hàbits eficaços d'estudi.

- d) Pràctica instrumental en grup.
- e) Exercicis de respiració amb i sense instrument.
- f) Notes tingudes per a controlar el so, l'afinació i el dosatge de l'aire amb diferents dinàmiques.
- g) Pràctica de l'escala cromàtica fins al do5
- h) Pràctica de 12a per a afermar l'embocadura i millorar la flexibilitat.
- i) Escales fins a dues alteracions amb diferents articulacions.
- j) Pràctica d'exercicis i estudis d'un nivell progressiu per a desenvolupar la capacitat tècnica i musical de l'alumne.
- k) Iniciació a la improvisació.
- l) Iniciació a la comprensió de les estructures musicals.

3r CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a) Desenvolupament de la sensibilitat auditiva per a poder valorar de forma més ajustada a la seua pròpia interpretació.
- b) Interpretació d'exercicis treballats en classe de memòria, així com fragments a primera vista adequats al nivell.
- c) Adquisició d'hàbits eficaços d'estudi.
- d) Pràctica instrumental en grup.
- e) Exercicis de respiració amb i sense instrument.
- f) Notes tingudes per a controlar el so, l'afinació i el dosatge de l'aire amb diferents dinàmiques fins a la nota mi5.
- g) Pràctica de 8a i 12a per a afermar l'embocadura i millorar la flexibilitat. h) Escales fins a dues alteracions en intervals de 3a amb diferents articulacions. i) Pràctica de l'escala cromàtica fins al do5
- j) Pràctica d'exercicis, estudis i obres d'un nivell progressiu per a desenvolupar la capacitat tècnica i musical de l'alumne.
- k) Pràctica de la improvisació.
- l) Comprensió de les estructures musicals de les obres treballades per a arribar a una interpretació conscient i no intuïtiva.
- m) Desenvolupament de la flexibilitat en salts i articulacions, així com de l'agilitat.

4t CURS ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a. Desenvolupament de la sensibilitat auditiva per a poder valorar de forma més ajustada a la seua pròpia interpretació.
- b. Interpretació d'exercicis treballats en classe de memòria, així com fragments a primera vista adequats al nivell.
- c. Adquisició d'hàbits eficaços d'estudi.
- d. Pràctica instrumental en grup.
- e. Exercicis de respiració amb i sense instrument.
- f. Notes tingudes per a controlar el so, l'afinació i el dosatge de l'aire amb diferents dinàmiques, fins a la nota mi5
- g. Pràctica de 8a i 12a per a afermar l'embocadura i millorar la flexibilitat. h. Escales fins

- a tres alteracions en intervals de 3a amb diferents articulacions. i. Estudi de l'escala cromàtica fins al mi5, amb diferents articulacions, pujant progressivament la velocitat.
- j. Pràctica d'exercicis, estudis i obres d'un nivell progressiu per a desenvolupar la capacitat tècnica i musical de l'alumne.
- k. Pràctica de la improvisació.
- l. Comprensió de les estructures musicals de les obres treballades per a arribar a una interpretació conscient i no intuïtiva.
- m. Desenvolupament de la flexibilitat en salts i articulacions, així com de l'agilitat.

2.4. CRITERIS D'AVALUACIÓ

1. Interpretar amb fluïdesa fragments d'obres musicals a primera vista. Aquest criteri li servirà al professor per a comprovar la capacitat de lectura i el domini de l'instrument, d'acord amb els continguts propis del nivell.
2. Interpretar fragments musicals emprant la mesura, afinació, articulació i fraseig adequat. Aquest criteri d'avaluació pretén comprovar la correcta assimilació i aplicació dels citats principis de llenguatge musical d'acord amb el nivell corresponent.
3. Interpretar obres d'estils diferents. Amb aquest criteri d'avaluació es pretén detectar la maduresa interpretativa de l'alumne enfront de la varietat d'obres i d'estils.
4. Interpretar en públic, com a solista i de memòria, fragments i obres representatives del seu nivell d'instrument. Aquest criteri d'avaluació tracta de comprovar la capacitat de memòria i execució de les obres, d'acord amb els objectius i continguts propis de cada curs i la motivació de l'alumne en l'estudi de la música.
5. Interpretar fragments, estudis i obres d'acord amb la visió dels continguts exposats pel professor. Aquest criteri d'avaluació pretén verificar la capacitat de l'alumne per a assimilar les pautes de treball que se li marquen.
6. Crear improvisacions en l'àmbit rítmic i tonal que se li assenyalen. Aquest criteri d'avaluació intenta avaluar l'habilitat de l'estudiant per a improvisar, amb l'instrument, sobre els paràmetres rítmics i melòdics donats, amb autonomia i creativitat.
7. Actuar com a membre d'un grup i ajustar la seua actuació a la dels altres instruments. Aquest criteri d'avaluació pretén valorar el sentit de col·laboració i interdependència entre els membres del grup.
8. Demostrar capacitat per a tocar o cantar la seua pròpia veu al mateix temps que s'acobla a les dels altres. Aquest criteri comprova la capacitat de l'alumne per a adaptar l'afinació, precisió rítmica i dinàmica a la dels altres músics en el seu treball comú.
9. Descobrir els trets característics de les obres escoltades en les audicions. Aquest criteri pretén avaluar la capacitat de l'alumne per a percebre els aspectes essencials d'una obra i relacionar-los amb els coneixements adquirits encara que no els interprete per ser nous per a ell o representar dificultats superiors a la seua capacitat.
10. Demostrar seguretat i precisió en l'ús de la terminologia adequada per a comunicar als altres judicis personals sobre les obres estudiades en aquest nivell. Aquest criteri avalua l'assimilació dels termes i conceptes del llenguatge musical utilitzats en la comunicació sobre la música, tant en els aspectes docents, com a crítics i col·loquials. Això acreditarà el coneixement del codi del llenguatge musical.

2.5. CRITERIS DE PROMOCIÓ

Per a promocionar de curs, els alumnes han de superar els mínims exigibles del curs d'acord amb els criteris d'avaluació establits, i es reflectirà en un informe individual. Per a realitzar l'informe individual s'utilitzarà el model disponible en l'annex II de la *RESOLUCIÓ de 15 de juliol del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional per la qual es dicten*

2.6.METODOLOGIA ENSENYAMENTS ELEMENTALS

- a) Adequar els continguts i la seua seqüenciació al moment i situació del desenvolupament evolutiu del xiquet i de la xiqueta, de manera que l'aprenentatge siga constructiu, progressiu i motivador.
- b) Motivar a l'alumne per a l'estudi de la música mitjançant la seua activitat i participació en el procés, donant-li el protagonisme que li corresponga en la seua pròpia formació musical.
- c) Respectar les peculiaritats dels alumnes, individual i col·lectivament, facilitant així la convivència en el si del grup i la col·laboració, de manera que s'eviten les discriminacions de tota mena.
- d) Utilitzar procediments i recursos variats que estimulen la capacitat crítica i creativa de l'alumne mitjançant l'acceptació del diàleg i las argumentacions raonades. e) Procurar que l'assimilació dels continguts conceptuals per part de l'alumne es complete amb l'adquisició de continguts procedimentals i actitudinals que propicien la seua autonomia en el treball tant per al moment presente com per al futur.
- f) Facilitar als alumnes el coneixement i ús del codi convencional d'expressió alhora que la correcció i l'exactitud en l'ús del llenguatge, amb la finalitat que l'aprenentatge i la comunicació siguen efectius.
- g) Exercitar la creativitat de l'alumne, de manera que adquirisca estratègies pròpies d'estudi i de realitzacions musicals amb la finalitat que puga superar les dificultats que se li presenten en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Encara que la interpretació instrumental no siga opció definitiva en el grau elemental, adquireix tota la seua importància per a l'aprofundiment en el coneixement del llenguatge musical. En la interpretació, malgrat ser un fet profundament subjectiu, convergeixen el missatge del creador de l'obra, la personal manera de transmetre-la de l'interpret, d'acord amb la seua sensibilitat i l'orientació de l'educador, que ha d'esforçar-se més a ajudar a resoldre dificultats i proporcionar opcions al intèrpret, que a imposar-li criteris.

Els criteris d'avaluació han d'apuntar al tipus i grau d'aprenentatge aconseguits pels alumnes en un moment determinat, en relació amb les capacitats previstes en els objectius generals i en els específics de cada especialitat.

El nivell de consecució dels objectius no vaig poder ser valorat mecànicament, sinó amb flexibilitat, d'acord amb les característiques del cicle educatiu en què es troba l'alumne. L'avaluació contínua i personalitzada compleix així la seua funció informativa i formativa en oferir al professor indicadors del desenvolupament sobre els successius nivells d'aprenentatge dels alumnes i li aporta dades per a esclarir les seues noves estratègies didàctiques. Això permet aplicar els mecanismes correctors a les insuficiències advertides en el procés. En aquest sentit, els tradicionals exàmens són també indicadors de l'evolució del procés educatiu, però no l'únic constituent de l'avaluació del progrés dels alumnes.

En conseqüència, els criteris d'avaluació abans esmentats hauran d'apuntar a:

- La comprovació del grau de domini del llenguatge musical a través de la pràctica instrumental i del cant.
- La observació i verificació del desenvolupament i control de les destreses necessàries per a l'execució musical

que manifesta de l'art en general i de la música en particular, pel empenyiment en la seua execució.

- El sentit de convivència i col·laboració entre condeixebles, demostrat a l'hora d'estudiar i d'interpretar col·lectivament

Tot això situarà la labor d'ensenyament i aprenentatge en el marc de la formació humanística que necessita l'estudiant de música

REPERTORI DE CLARINETE PER A LES ENSENYANCES ELEMENTALS

Técnica:

- *ABC del joven clarinetista vol I* – G.Dangain
- *ABC del joven clarinetista vol.II-* G.Dangain
- *Escalas y arpeggios* – G.Dangain
- *Escalas y ejercicios en todas las tonalidades-* J.B.Albert
- *Clarinete Elemental vol.1* – M.Ivorra
- *Clarinete Elemental vol.2* - M.Ivorra
- *245 Algoritmos para clarinete* – M.Ivorra

Interpretación:

- *Iniciación a Mozart vol.I* – G.Dangain
- *Iniciación a Mozart vol.II* – G.Dangain
- *Sonata nº1* – X.Lefebvre
- *Adagio* – H.Baerman
- *Fantasiestücke* – C.Nielsen
- *Promenade* – R.Leclerisse

3. ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

3.1 OBJECTIUS GENERALS DE LES ENSEÑANZAS PROFESSIONALS

Els ensenyaments professionals de música tenen com a objectiu contribuir a desenvolupar en els alumnes i alumnes capacitats generals i els valors cívics propis del sistema educatiu i, a més, les capacitats següents:

1. Fomentar l'audició de música i establir conceptes estètic propis que permeten fonamentar i desenvolupar criteris interpretatius individuals.
2. Desenvolupar la sensibilitat artística i el criteri estètic com a font de formació i enriquiment personal.
3. Analitzar i valorar críticament les diferents manifestacions i estils musicals.
4. Conèixer les aportacions de la música al desenvolupament personal de l'individu i al desenvolupament col·lectiu de les societats.
5. Participar en activitats de difusió cultural musical que permeten experimentar amb la música i gaudir de la música.
6. Conèixer i emprar amb precisió el vocabulari específic relatiu als conceptes científics i artístics de la música.

cultural de la Humanitat.

8. Conèixer i valorar la importància de la música pròpia de la Comunitat Valenciana, així com les seues característiques i manifestacions més importants.

3.2 OBJECTIUS ESPECÍFICS DELS ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Superar amb domini i capacitat crítica els continguts i objectius plantejats.
- b. Conèixer els elements bàsics dels llenguatges musicals, les seues característiques, funcions i evolucions en els diferents contextos històrics.
- c. Utilitzar l'oïda interna» com a base de l'afinació, de l'audició harmònica i de la interpretació musical.
- d. Formar una imatge ajustada de les possibilitats i característiques musicals tant a nivell individual com en relació amb el grup, amb la disposició necessària per a saber integrar-se com un membre més del mateix o com a responsable del conjunt.
- e. Compartir vivències musicals de grup a l'aula i fora d'ella que permeten enriquir la relació afectiva amb la música a través del cant i de participació instrumental en grup.
- f. Utilitzar el cos i la ment per a adquirir la tècnica necessària i així, concentrar-se en l'audició i interpretació musical.
- g. Interrelacionar i aplicar els coneixements adquirits en totes les assignatures que componen el currículum juntament amb les vivències i experiències pròpies per a aconseguir una interpretació artística de qualitat.
- h. Adquirir i aplicar les destreses necessàries per a resoldre les dificultats que sorgisquen en la interpretació de la música.
- i. Practicar la improvisació i la transposició com a elements inherents a la creativitat musical.
- j. Interpretar, individualment o dins de l'agrupació corresponent, obres escrites en tots els llenguatges musicals aprofundint en el coneixement dels diferents estils i èpoques, així com en els recursos interpretatius de cadascun d'ells.
- k. Actuar en públic amb autocontrol, domini de la memòria musical i capacitat comunicativa.
- l. Adquirir autonomia personal en la interpretació musical.
- m. Consolidar hàbits d'estudi adequats i continuats en funció de la dificultat dels continguts de les assignatures dels diferents cursos i nivells.
- n. Conèixer i aplicar les tècniques de l'instrument o de la veu d'acord amb les exigències de les obres.

3.3 OBJECTIUS ESPECÍFICOS DE L'ESPECIALITAT DE CLARINET

1er CURS D'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

1. Perfeccionar de manera constant la qualitat del so mitjançant el desenvolupament de l'embocadura i la columna de l'aire.
2. Desenvolupar la tècnica adequada a les exigències del nivell.
3. Interpretar obres dels períodes clàssic, romàntic i del segle XX de dificultat adequada a aquest nivell, per a constituir el repertori corresponent, i amb un cert criteri estètic musical..
4. Practicar obres amb acompanyament de piano.
5. Interpretar obres en públic.
6. Ser conscient de la importància de la relaxació en la pràctica instrumental.
7. Desenvolupar hàbits eficaços d'estudi que permeten traure el màxim rendiment al temps emprat.
8. Adquirir criteris estètics mitjançant l'audició crítica d'obres.

10. Iniciar a l'alumne en la pràctica de la improvisació per al desenvolupament de la imaginació i la creativitat.
11. Interpretar de memòria moviments de les obres estudiades ampliant progressivament la seua duració i complexitat.
12. Desenvolupar la sensibilitat auditiva per a corregir problemes d'afinació.
13. Tocar a primera vista partitures de dificultat adequada al nivell.

2n CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Demostrar una sensibilitat auditiva que permeti el perfeccionament gradual de la qualitat sonora i de l'afinació.
- b. Demostrar progressivament una autonomia suficient per a solucionar problemes tècnics i interpretatius que puguin sorgir.
- c. Aconseguir l'habilitat necessària en els dits per a poder executar les peces programades durant el curs.
- d. Aconseguir una bona articulació en el registre greu, mitjà i part de l'agut, combinant picat i lligat, i utilitzant altres articulacions com el picat-lligat, el subratllat, el staccato o l'accent.
- e. Ser capaç de llegir a primera vista fragments o peces fàcils.
- f. Interpretar un repertori que incloga obres representatives de les diverses èpoques i estils.
- g. Desenvolupar la tècnica adequada a les exigències del nivell.
- h. Practicar obres amb acompanyament de piano.
- i. Interpretar obres en públic.
- j. Ser conscient de la importància de la relaxació en la pràctica instrumental.
- k. Desenvolupar hàbits eficaços d'estudi que permeten traure el màxim rendiment al temps emprat.
- l. Adquirir criteris estètics mitjançant l'audició crítica d'obres.
- m. Ampliar progressivament la tessitura de l'instrument fins al sol 5.
- n. Iniciar a l'alumne en la pràctica de la improvisació per al desenvolupament de la imaginació i la creativitat.
- o. Interpretar de memòria moviments de les obres estudiades ampliant progressivament la seua duració i complexitat.

3er CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

1. Perfeccionar de manera constant la qualitat del so mitjançant una correcta relaxació, que permeti el desenvolupament de la columna de l'aire i l'embocadura.
2. Desenvolupar la tècnica adequada a les exigències del nivell.
3. Ampliar la tessitura de l'instrument fins al sol #5.
4. Interpretar obres dels períodes clàssic, romàntic i del segle XX de dificultat adequada a aquest nivell, per a constituir el repertori corresponent, amb un criteri estètic-musical encertat.
5. Adquirir criteris estètics mitjançant anàlisis i l'audició crítica d'obres.
6. Aplicar a la interpretació aquells aspectes estilístics extrets de l'anàlisi de les obres.
7. Interpretar obres en públic per a valorar el grau d'autonomia aconseguit.
8. Demostrar autonomia per a triar les millors digitacions en obres i estudis, atesa la facilitat d'execució, afinació i qualitat del so.

9. Desenvolupar la imaginació i la creativitat mitjançant la pràctica de la improvisació.
10. Interpretar com a solista amb orquestra obres treballades durant el curs de dificultat mitjana per a desenvolupar així el contingut de la interdependència de les respectives comeses.
11. Adquirir hàbits eficaços d'estudi que permeten traure el màxim rendiment al temps emprat.
12. Interpretar de memòria algunes de les obres treballades ampliant progressivament la seua duració i complexitat.
13. Conèixer i aplicar els mitjans necessaris per a rectificar l'afinació quan siga necessari.
14. Tocar a primera vista partitures de dificultat i duració progressiva, adequades al nivell.

4t CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Adoptar una correcta emissió de l'aire mitjançant la respiració abdominal i una embocadura que conforme un so estable i afinació correcta, que ajude a obtenir les diferents dinàmiques possibles en l'instrument, que proporcione flexibilitat entre els registre greu, mitjà i agut.
- b. Desenvolupar la tècnica adequada a les exigències del nivell.
- c. Ampliar la tessitura de l'instrument fins al La5.
- d. Interpretar obres dels períodes clàssic, romàntic i del segle XX de dificultat adequada a aquest nivell, per a constituir el repertori corresponent, amb un criteri estètic-musical encertat.
- e. Adquirir criteris estètics mitjançant anàlisis i l'audició crítica d'obres. f. Aplicar a la interpretació aquells aspectes estilístics extrets de l'anàlisi de les obres. g. Actuar en públic amb autocontrol i capacitat comunicativa.
- h. Demostrar autonomia per a triar les millors digitacions en obres i estudis, atesa la facilitat d'execució, afinació i qualitat del so.
- i. Iniciar a l'alumne en l'estudi del clarinet en La.
- j. Desenvolupar la imaginació i la creativitat mitjançant la pràctica de la improvisació. k. Interpretar com a solista amb orquestra obres treballades durant el curs de dificultat mitjana per a desenvolupar així el contingut de la interdependència de les respectives comeses..
- l. Adquirir hàbits eficaços d'estudi que permeten traure el màxim rendiment al temps emprat.
- m. Interpretar de memòria algunes de les obres treballades ampliant progressivament la seua duració i complexitat.
- n. Conèixer i aplicar els mitjans necessaris per a rectificar l'afinació quan siga necessari.
- o. Adquirir reflexos en la lectura a primera vista.

5é CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

1. Aconseguir un so de qualitat mitjançant el domini de la relaxació, la columna d'aire i l'embocadura.
2. Desenvolupar la tècnica adequada a les exigències del nivell.
3. Ampliar la tessitura de l'instrument fins al Sib 5.
4. Interpretar obres dels períodes clàssic, romàntic i del segle XX de dificultat adequada a aquest nivell, per a constituir el repertori corresponent, d'acord amb les diverses convencions interpretatives vigents en els diferents períodes de la Història de la Música.
5. Adquirir criteris estètics mitjançant anàlisis i l'audició crítica d'obres . 6. Aplicar a la interpretació aquells aspectes estilístics extrets de l'anàlisi de les obres. 7. Interpretar obres en públic per a valorar el grau d'autonomia i maduresa expressiva aconseguit.
8. Demostrar autonomia per a triar les millors digitacions en obres i estudis, atesa la facilitat d'execució, afinació i qualitat del so.
9. Aprofundir en l'estudi del clarinet en La i iniciar a l'alumne en l'estudi del clarinet baix i del requint per a la seua utilització en aquelles obres orquestrals i bandístiques que ho precisen i en la formació de ensembles de clarinets.
10. Desenvolupar la imaginació i la creativitat mitjançant la pràctica de la improvisació.
11. Iniciar l'estudi de solos d'orquestra.
12. Interpretar com a solista amb orquestra obres treballades durant el curs per a desenvolupar així el contingut de la interdependència de les respectives comeses.
13. Interpretar obres de cambra en formacions de diversa configuració. 14. Adquirir hàbits eficaços d'estudi que permeten traure el màxim rendiment al temps emprat.
15. Interpretar de cap memòria de les obres treballades.
16. Adquirir els reflexos necessaris per a corregir de manera automàtica l'afinació de les notes.
17. Tocar a primera vista partitures de dificultat i duració progressiva, adequades al nivell.

6é CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Aconseguir un so de qualitat mitjançant el domini de la relaxació, la columna d'aire i l'embocadura.
- b. Desenvolupar la tècnica adequada a les exigències del nivell.
- c. Ampliar la tessitura de l'instrument fins al Do 6.
- d. Interpretar obres dels períodes clàssic, romàntic i del segle XX de dificultat adequada a aquest nivell, per a constituir el repertori corresponent, d'acord amb les diverses convencions interpretatives vigents en els diferents períodes de la Història de la Música.
- e. Iniciar l'estudi d'obres contemporànies i de les noves grafies.
- f. Adquirir criteris estètics mitjançant anàlisis i l'audició crítica d'obres . g. Aplicar a la interpretació aquells aspectes estilístics extrets de l'anàlisi de les obres. h. Interpretar obres en públic per a valorar el grau d'autonomia i maduresa expressiva aconseguit.

- i. Demostrar autonomia per a triar les millors digitacions en obres i estudis, atesa la facilitat d'execució, afinació i qualitat del so.
- j. Aprofundir en l'estudi del clarinet en La i iniciar a l'alumnat en l'estudi del clarinet baix i del requint per a la seua utilització en aquelles obres orquestrals i bandístiques que ho precisen i en la formació de ensembles de clarinets.
- k. Desenvolupar la imaginació i la creativitat mitjançant la pràctica de la improvisació.
- l. Iniciar l'estudi de solos d'orquestra.
- m. Interpretar com a solista amb orquestra obres treballades durant el curs per a desenvolupar així el contingut de la interdependència de les respectives comeses. n. Interpretar obres de cambra en formacions de diversa configuració. o. Adquirir hàbits eficaços d'estudi que permeten traure el màxim rendiment al temps emprat.
- p. Interpretar de cap memòria de les obres treballades.
- q. Adquirir els reflexos necessaris per a corregir de manera automàtica l'afinació de les notes.
- r. Tocar a primera vista partitures de dificultat i duració progressiva de nivell adequat.

3.4. CONTINGUTS

3.4.1. CONTINGUTS PER CURS

1er CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- 1. Pràctica d'exercicis amb notes tingudes mitjançant salts de 12a ascendents i descendents
- 2. Pràctica d'escales fins a 4 alteracions en intervals de 3a amb diferents articulacions
- 3. Pràctica de l'escala cromàtica fins al mi4
- 4. Pràctica d'exercicis de relaxació
- 5. Interpretació d'obres de diferents estils incloses en el repertori per a aquest cicle
- 6. Execució dels estudis proposats per al desenvolupament de la tècnica
- 7. Pràctica amb piano d'algunes de les obres estudiades
- 8. Anàlisi i audició d'obres
- 9. Pràctica d'exercicis per a ampliar la tessitura del clarinet fins al Fa5
- 10. Improvisacions partint d'unes certes regles i esquemes, tant rítmics com melòdics, proposats pel professor. Execució de fragments a primera vista adequats al nivell.
- 11. Interpretació en públic d'obres treballades
- 12. Memorització de moviments d'obres.

2ⁿ CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Pràctica d'exercicis amb notes tingudes mitjançant salts de 12a ascendents i descendents

- b. Pràctica d'escalles fins a 5 alteracions en intervals de 3a i 4a amb diferents articulacions
- c. Pràctica d'exercicis de relaxació
- d. Pràctica de l'escala cromàtica fins al sol#5
- e. Interpretació d'obres de diferents estils incloses en el repertori per a aquest cicle
- f. Execució dels estudis proposats per al desenvolupament de la tècnica g. Pràctica amb piano d'algunes de les obres estudiades
- h. Anàlisi i audició d'obres
- i. Pràctica d'exercicis per a ampliar la tessitura del clarinet fins al sol# 5. j. Improvisacions partint d'unes certes regles i esquemes, tant rítmics com melòdics, proposats pel professor
- k. Execució de fragments a primera vista adequats al nivell
- l. Interpretació en públic d'obres treballades
- m. Memorització de moviments d'obres.

3er CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- 1. Pràctica d'exercicis amb notes tingudes mitjançant salts de 12a ascendents i descendents.
- 2. Pràctica d'escalles amb totes les alteracions en intervals de 3a i 4a amb diferents articulacions.
- 3. Pràctica de l'escala cromàtica fins al sol#5
- 4. Interpretació d'obres de diferents estils incloses en el repertori per a aquest cicle.
- 5. Execució dels estudis proposats per al desenvolupament de la tècnica. 6. Pràctica amb piano d'algunes de les obres estudiades.
- 7. Interpretació d'obres per a ensemble de clarinets.
- 8. Anàlisi i audició d'obres.
- 9. Interpretació d'obres per a clarinet en La.
- 10. Pràctica d'exercicis per a ampliar la tessitura del clarinet fins al La₅. 11. Improvisacions partint d'unes certes regles i esquemes, tant rítmics com melòdics i harmònics, proposats pel professor.
- 12. Execució de fragments a primera vista adequats al nivell.
- 13. Interpretació en públic d'obres treballades.
- 14. Memorització d'obres per a la seua interpretació en classe.

4th CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Pràctica d'exercicis amb notes tingudes mitjançant salts de 12a ascendents i descendents.
- b. Pràctica d'escalles amb totes les alteracions en intervals de 3a, 4a i 5ª amb diferents articulacions.
- c. Interpretació d'obres de diferents estils incloses en el repertori per a aquest cicle.
- d. Execució dels estudis proposats per al desenvolupament de la tècnica. e. Pràctica amb piano d'algunes de les obres estudiades.
- f. Interpretació d'obres per a ensemble de clarinets.
- g. Anàlisi i audició d'obres.
- h. Pràctica d'exercicis per a ampliar la tessitura del clarinet fins al La₅. i. Improvisacions partint d'unes certes regles i esquemes, tant rítmics com melòdics i harmònics, proposats pel professor.
- j. Execució de fragments a primera vista adequats al nivell.

1. Memorització d'obres per a la seua interpretació.

5é CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

1. Pràctica d'exercicis amb notes tingudes mitjançant salts de 12a ascendents i descendents.
2. Pràctica d'escapes en totes les tonalitats en intervals de 3a, 4a, 5a, 6a i 8a amb diferents articulacions.
3. Interpretació d'obres de diferents estils incloses en el repertori per a aquest cicle.
4. Execució dels estudis proposats per al desenvolupament de la tècnica.
5. Pràctica amb piano d'algunes de les obres estudiades.
6. Interpretació d'obres per a ensemble de clarinets que incloguen requint i clarinet baix.
7. Anàlisi i audició d'obres.
8. Coneixement de les estructures musicals en els seus diferents nivells.
9. Pràctica d'exercicis per a ampliar la tessitura del clarinet fins a Sib5.
10. Improvisacions partint d'unes certes regles i esquemes, tant rítmics com melòdics i harmònics, proposats pel professor.
11. Execució de fragments a primera vista adequats al nivell.
12. Interpretació en públic d'obres treballades.
13. Memorització d'obres per a la seua interpretació en classe.

6é CURS d'ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

- a. Pràctica d'exercicis amb notes tingudes mitjançant salts de 12a ascendents i descendents.
- b. Pràctica d'escapes en totes les tonalitats en intervals de 3a, 4a, 5a 6a, 7a i 8a amb diferents articulacions.
- c. Interpretació d'obres de diferents estils incloses en el repertori per a aquest cicle.
- d. Execució dels estudis proposats per al desenvolupament de la tècnica.
- e. Pràctica amb piano d'algunes de les obres estudiades.
- f. Interpretació d'obres per a ensemble de clarinets que incloguen requint i clarinet baix.
- g. Anàlisi i audició d'obres.
- h. Coneixement de les estructures musicals en els seus diferents nivells.
- i. Interpretació d'obres per a clarinet en La.
- j. Pràctica d'exercicis per a ampliar la tessitura del clarinet fins a Do6.
- k. Improvisacions partint d'unes certes regles i esquemes, tant rítmics com melòdics i harmònics, proposats pel professor.
- l. Execució de fragments a primera vista adequats al nivell.
- m. Memorització d'obres per a la seua interpretació en classe.

3.5 COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Es defineix competència com la combinació de coneixements (“saber fer”) i actituds que una persona mobilitza per a donar resposta a una situació donada en els moments de la pràctica. La incorporació de competències bàsiques al currículum permet posar l'accent en aquells aprenentatges que es consideren imprescindibles, des d'un plantejament integrador i orientat a l'aplicació dels sabers adquirits. D'ací el seu caràcter bàsic. Són aquelles competències que ha d'haver desenvolupat un jove en finalitzar l'ensenyament obligatori per a poder aconseguir la seua realització personal, exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria i ser capaç de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida. La inclusió de les competències bàsiques en el currículum té diverses finalitats.

En primer lloc, integrar els diferents aprenentatges, tant els formals, incorporats a les diferents matèries, com els informals i no formals. En segon lloc, permetre als estudiants integrar els seus aprenentatges, posar-los en relació amb diferents tipus de continguts i utilitzar-los de manera efectiva quan els resulten necessaris en diferents situacions i contextos. I, finalment, orientar l'ensenyament, en permetre identificar els continguts i els criteris d'avaluació que tenen caràcter imprescindible i, en general, inspirar les diferents decisions relatives al procés d'ensenyament i d'aprenentatge.

Amb les matèries del currículum es pretén que tots els alumnes aconseguisquen els objectius educatius i, conseqüentment, també que adquirisquen les competències bàsiques. No obstant això, no existeix una relació unívoca entre l'ensenyament de determinades matèries i el desenvolupament d'unes certes competències. Cadascuna de les matèries contribueix al desenvolupament de diferents competències i, al seu torn, cadascuna de les competències bàsiques s'aconseguirà a conseqüència del treball en diverses matèries. Igualment, l'acció tutorial permanent pot contribuir de manera determinant a l'adquisició de competències relacionades amb la regulació dels aprenentatges, el desenvolupament emocional o les habilitats socials. Finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars pot reforçar el desenvolupament del conjunt de les competències bàsiques.

En el procés de ensenyament-aprenentatge de clarinet es treballaran totes elles en tot moment amb l'excepció que s'adequaran al nivell evolutiu (tant psicològic com físic) de l'alumne. Açí es propiciaran unes diferències en el treball de cada competència per curs. Igualment el desenvolupament de cada alumne és massa dispar com per a establir lleis absolutes sobre quin és el nivell de competència que ha de tindre a cada moment i en cada curs. Per la meua experiència d'anys anteriors hi ha alumnes de 2º de professional amb un major grau de maduresa que uns altres que es troben en 4t. Això faà que el meu plantejament inicial a l'hora de treballar les competències siga unipersonal i tinga en un segon pla el nivell del curs o l'edat. Moltes d'aquestes diferències es produeixen entre xiquets i xiquetes, sent aquestes bastant més competents en els primer cursos.

1.1.1. Tipus de competències bàsiques.

.....

que s'acaben d'exposar, s'han identificat huit competències bàsiques:

Contribucions a la C.B.1 Competència lingüística i al Pla Lector:

Respecte a la competència en comunicació lingüística els ensenyaments instrumentals del departament de vent contribueix, igual que unes altres àrees, a enriquir els intercanvis comunicatius, i a l'adquisició i ús d'un vocabulari musical bàsic. També col·labora a la integració del llenguatge musical i el llenguatge verbal i a la valoració de l'enriquiment que aquesta interacció genera.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) Els intercanvis comunicatius que es generen a l'aula i de l'ús de les normes que els regeixen, de la explicació i valoració de les audicions i del vocabulari tècnic musical.
- b) La cura de la correcta articulacions musical durant les interpretacions així com de la forma musical (des de la cèl·lula més xicoteta a la gran forma) farà conscienciar a l'alumne que el llenguatge parlat es regeix exactament per les mateixes normes que la interpretació instrumental. Les peces i estudis que serviran com a vehicle per a l'adquisició de nou vocabulari musical i per a treballar els següents aspectes musicals: respiració, dicció, articulació, fraseig, afinació, intensitat, velocitat d'interpretació...
- c) La pràctica auditiva de diferenciacions tímbriques facilita l'aprenentatge de llengües estrangeres.
- d) L'aprenentatge instrumental per mitjà de l'anàlisi dels textos musicals: períodes, frases, semifrases, motius, cèl·lules, etc. que es puguin relacionar amb les frases i elements del llenguatge tant escrit com parlat.

Des del Departament de vent es fomentarà l'habit de la lectura i la comprensió lectora en l'alumnat a través de la proposta de treballs sobre compositors, intèrprets, instruments musicals i altres aspectes relacionats amb els continguts de l'assignatura. S'impulsarà la lectura d'articles, llibres i l'exposició a l'aula de treballs realitzats de manera individual o col·lectiva. Per a tot això, es promourà l'ús de la biblioteca (si hi haguera) del Centre per a reforçar el Pla Lector i aquesta competència.

C.B.2 Competència matemàtica.

La música té un important component matemàtic, per la qual cosa des d'aquesta matèria es contribueix també a la competència matemàtica. L'element rítmic de la música es fonamenta en una sèrie de figures relacionades entre si per una proporció matemàtica i la unitat de la qual és el pols. Des de fa segles en la música occidental existeix un interès per la

Divisió i ordenació del temps en parts iguals i que la seua funció és marcar els accents interns dins del discurs musical.

Els compassos estan expressats en fraccions que detallen el número de parts del qual es compon i la figura que s'arriba a unitat. Així perquè, i almenys quant als continguts relacionats amb aquests aspectes, en música es raona matemàticament.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) L'entrenament rítmic, que facilita la comprensió i assimilació de les relacions aritmètiques: comparacions, ordenacions (de major a menor...), concepte de la adició, de fraccions i fraccions...
- b) Els intervals, les escales, els compassos, les duracions, les figures...

C.B.3 Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.

Des del punt de vista de la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic la música realitza la seua aportació a la millora de la qualitat del medi ambient identificant i reflexionant sobre l'excés de soroll, la contaminació sonora i l'ús indiscriminat de la música, amb la finalitat de generar hàbits saludables. A més els continguts relacionats amb l'ús correcte de la veu i de l'aparell respiratori incideixen en el desenvolupament d'aquesta competència, no sols per aconseguir resultats musicals òptims, sinó també per a previndre problemes de salut.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) La apreciació de l'entorn a través del treball amb sons, textures, timbres o moviments presents en els espais acústics.
- b) El reconeixement de la contaminació sonora i la presa de consciència de la importància que té preservar un entorn físic agradable i saludable a partir del desenvolupament de la percepció auditiva activa.
- c) La prevenció de problemes de salut a través dels continguts relacionats amb l'ús correcte del cos i de l'aparell respiratori.
- d) Les cures que han de tindre els/as alumnes/as amb tots els materials que utilitzen a l'aula.

C.B.4 Tractament de la informació i competència digital.

La música també contribueix de manera directa al desenvolupament del tractament de la informació i competència digital. L'ús dels recursos tecnològics possibilita el coneixement i domini bàsic del maquinari i el programari musical, els diferents formats de so i d'àudio digital o les tècniques de tractament i gravació del so relacionats, entre altres, amb la producció de missatges musicals, audiovisuals i multimèdia. Al seu torn, és una eina per als processos d'autoaprenentatge i el seu possible integració en les activitats d'oci. A més, la obtenció de informació musical requereix de destreses relacionades amb el tractament de la

informació. Mereix especial consideració l'ús de productes musicals i la seua relació amb la distribució i els drets d'autor.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) La utilització de programes informàtics musicals i de recursos educatius multimèdia per a acostar a l'alumnat a la interpretació i composició, a la anàlisi i a l'aprenentatge musical en general.
- b) La recerca, selecció i intercanvi de informació sobre manifestacions musicals, partitures, enregistraments...
- c) Els enregistraments d'àudio i vídeo de les interpretacions en classe o en públic i la seua posterior anàlisi.

Per a contribuir al Pla TIC el departament de vent integrarà les TIC a l'aula a través de:

- La realització d'aquestes activitats per mitjà de l'ús de l'ordinador.
- La utilització de programes educatius multimèdia, programes de edició de partitures o seqüenciadors: Band in a box, Finale, Cubase, Soundforge, Power Point..., a través dels quals els/as alumnes/as realitzen activitats en les quals es treballen els continguts del curs.
- La manipulació del so i els seus paràmetres per mitjà de dispositius midi, mòduls de percussió electrònica, etc.
- La gravació com a eina musical indispensable per a l'aprenentatge del músic. L'alumne s'acostumarà a disposar habitualment d'aquests mitjans per a la seua utilitat tant per a registrar música com per a realitzar aprenentatges.
- Es fomentarà en l'alumnat la recerca de informació a través d'Internet (pàgines Web recomanades i programes especialitzats) així com la realització d'activitats.

C.B.5 Competència social i ciutadana.

La música contribueix també a la competència social i ciutadana. La participació en activitats musicals de diferent índole, especialment les relacionades amb la interpretació i la creació col·lectiva que requereixen d'un treball cooperatiu, col·labora en l'adquisició d'habilitats per a relacionar-se amb els altres. La participació en experiències musicals col·lectives dona l'oportunitat d'expressar idees pròpies, valorar les dels altres i coordinar les seues pròpies accions amb les dels altres integrants del grup responsabilitzant-se en la consecució d'un resultat.

La presa de contacte amb els diferents tipus de música, tant del passat com del present, afavoreix la comprensió de diferents cultures i de la seua aportació al progrés de la humanitat i amb això la valoració dels altres i els trets de la societat en què es viu.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) La interpretació i la creació suposen, en moltes ocasions, un treball en equip, la qual cosa exigeix per part de l'alumnat cooperació, seguiment de normes, cura i conservació dels instruments i la utilització dels espais de manera apropiada.
- b) La utilització a l'aula de músiques de diferents contextos socials i culturals, tant del passat com del present, afavoreix la comprensió de la realitat històrica i social del món, el coneixement d'altres societats i la integració de la pluralitat cultural.

El Departament de vent-fusta contribuirà al desenvolupament del Pla d'Interculturalitat.

Des de este departament es promourà que l'alumnat assumisca noves iniciatives, col·laboren entre ells, coneguen, valoren i respecten diferents formes de comportament, manifestacions culturals i artístiques.

Treballarem un repertori musicalment variat que inclou la interpretació de peces i obres procedents de diverses cultures i escoltarem músiques provinents dels llocs més variats del món. Igualment es podrà interpretar música de les cultures d'origen dels alumnes procedents d'uns altres països (si n'hi haguera), propiciant que la resta dels companys valoren i gaudisquen d'aquestes manifestacions. Per últim, és necessari ressenyar que es facilitarà tota la orientació i ajuda necessària tant als alumnes com a les famílies d'aquests perquè la seua interacció en la vida del centre siga del tot satisfactòria.

També des del departament ens esforçarem a desenvolupar el Pla de convivència.

La programació contribueix al desenvolupament d'aquest pla fomentant el treball en equip, establint unes normes de convivència a l'aula, participant en les activitats i concerts organitzats pel Centre i en altres activitats en les quals es fomenta la pau i l'harmonia.

C.B.6 Competència cultural i artística.

Els ensenyaments professionals de Música contribueixen de manera directa a la adquisició de la competència cultural i artística en tots els aspectes que la configuren. Fomenta la capacitat d'apreciar, comprendre i valorar críticament diferents manifestacions culturals i musicals, a través d'experiències perceptives i expressives i del coneixement de músiques de diferents cultures, èpoques i estils. Pot potenciar així, actituds obertes i respectuoses i oferir elements per a la elaboració de judicis fonamentats respecte a les diferents manifestacions musicals, establint connexions amb altres llenguatges artístics i amb els contextos social i històric als quals se circumscriu cada obra.

L'orientació d'aquesta matèria, en la qual la expressió juga un paper important, permet adquirir habilitats per a expressar idees, experiències o sentiments de manera creativa, especialment presents en continguts relacionats amb la interpretació, la improvisació i la composició, tant individual com col·lectiva, que al seu torn estimulen la imaginació i la

creativitat. D'altra banda, una millor comprensió del fet musical permet el seu consideració com a font de plaer i enriquiment personal.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) La capacitat d'apreciar, comprendre i valorar diferents manifestacions culturals i musicals a través de la interpretació l'audició activa i les activitats d'expressió i comunicació amb músiques de diferents cultures, èpoques i estils.
- b) L'adquisició d'habilitats per a expressar idees, experiències o sentiments de manera creativa, especialment presents en continguts relacionats amb la interpretació, la improvisació i la composició tant individual com col·lectiva, que al seu torn estimulen la imaginació i la creativitat.
- c) La progressiva adquisició i desenvolupament tant de les destreses instrumentals com dels elements del llenguatge musical, que proporciona coneixements per a valorar i formular opinions sobre la música de diferents cultures, èpoques i estils.

Com s'esmenta anteriorment, el Departament de vent-fusta contribuirà al desenvolupament del Pla d'Interculturalitat.

És necessari recordar que des del departament es promourà que els/as alumnes/as assumisquen noves iniciatives, col·laboren entre ells, coneguen, valoren i respecten diferents formes de comportament, manifestacions culturals i artístiques.

Es treballarà un repertori musicalment variat que inclou la interpretació de peces i obres procedents de diverses cultures i escoltarem músiques provinents dels llocs més variats del món. Igualment, es podrà interpretar música de les cultures d'origen dels alumnes procedents d'altres països (si n'hi haguera), propiciant que la resta dels companys valoren i gaudisquen d'aquestes manifestacions. Per últim, és necessari ressenyar que es facilitarà tota la orientació i ajuda necessària tant als alumnes com a les famílies d'aquests perquè la seua integració en la vida del centre siga del tot satisfactòria.

C.B.7 Competència per a aprendre a aprendre.

La música també contribueix al desenvolupament de la competència per a aprendre a aprendre, potenciant capacitats i destreses fonamentals per a l'aprenentatge guiat com la atenció la concentració i la memòria, al mateix temps que desenvolupa el sentit de l'ordre i de l'anàlisi. D'una banda, l'audició musical necessita una escolta reiterada per a arribar a conèixer una obra, reconèixer-la, identificar els seus elements i "apropiar-se" d'aquesta. Per una altra, totes aquelles activitats d'interpretació musical i d'entrenament auditiu requereixen de la presa de consciència sobre les seues possibilitats, la utilització de diferents estratègies d'aprenentatge, la gestió i control eficaç dels propis processos. En tots aquests casos, és necessària una motivació prolongada per a aconseguir els objectius proposats des de l'autoconfiança en l'èxit del propi aprenentatge.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) El desenvolupament de capacitats i destreses per a resoldre de manera positiva i autònoma els problemes que poden impedir l'evolució de l'aprenentatge musical i instrumental.
- b) L'habilitat i el coneixement suficient per a acudir a les fonts correctes i necessàries per a evitar l'estancament de l'aprenentatge que redundaran en una major capacitat d'aprenentatge.

C.B.8 Autonomia i iniciativa personal.

La necessitat de planificar i organitzar les activitats d'estudi i la participació en activitats col·lectives faciliten l'adquisició d'aquesta competència. La interpretació musical és un exemple d'activitat que requereix d'una planificació prèvia i de la presa de decisions per a obtenir els resultats desitjats. D'altra banda, les activitats relacionades amb aquesta interpretació, des envolupen capacitats i habilitats com ara la perseverança, la responsabilitat, l'autocrítica, l'autoestima i la creativitat.

L'aprenentatge instrumental contribueix al desenvolupament d'aquesta competència a través de:

- a) L'elaboració i indagació dels mecanismes apropiats per a buscar solucions i adquirir coneixements.
- b) La investigació i exploració de nous estils, tendències i avantguardes musicals i interpretatives.
- c) L'organització i realització de projectes musicals tant individuals com en grup.
- d) La improvisació i la creació.

1.1.2. Relació entre les competències bàsiques, objectius, continguts i els criteris d'avaluació.

Segons els objectius, continguts i criteris d'avaluació que hem descrit en els punts 1.2, 1.3.1, 3.5 (ensenyaments elementals) i 3.3, 3.4.1, 3.5 (ensenyaments professionals) respectivament en la present programació i la seua relació amb les competències bàsiques citades anteriorment, l'aprenentatge instrumental en l'especialitat de clarinet contribuirà al desenvolupament de les competències on l'alumne va a adquirir unes destreses que estaran relacionades de la següent manera:

Competència lingüística i al Pla Lector:

- a) L'apreciació de l'entorn a través del treball amb sons, textures, timbres o moviments presents en els espais acústics.
- b) El reconeixement de la contaminació sonora i la presa de consciència de la importància que té preservar un entorn físic agradable i saludable a partir del desenvolupament de la percepció auditiva activa.
- c) La prevenció de problemes de salut a través dels continguts relacionats amb l'ús correcte del cos i de l'aparell respiratori.
- d) Les cures que han de tindre els/as alumnes/as amb tots els materials que utilitzen a l'aula.

Competència matemàtica.

- a) L'entrenament rítmic, que facilita la comprensió i assimilació de les relacions aritmètiques: comparacions, ordenacions (de major a menor...), concepte de la adició, de fraccions i fraccions...
- b) Els intervals, les escales, els compassos, les duracions, les figures...

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.

- a) L'apreciació de l'entorn a través del treball amb sons, textures, timbres o moviments presents en els espais acústics.
- b) El reconeixement de la contaminació sonora i la presa de consciència de la importància que té preservar un entorn físic agradable i saludable a partir del desenvolupament de la percepció auditiva activa.
- c) La prevenció de problemes de salut a través dels continguts relacionats amb l'ús correcte del cos i de l'aparell respiratori.
- d) Les cures que han de tindre els/as alumnes/as amb tots els materials que utilitzen a l'aula.

Tractament de la informació i competència digital.

- a) La utilització de programes informàtics musicals i de recursos educatius multimèdia per acostar a l'alumnat a la interpretació, a la composició, a l'anàlisi i a l'aprenentatge musical en general.
- b) La recerca, selecció i intercanvi de informació sobre manifestacions musicals, partitures, enregistraments...
- c) Els enregistraments d'àudio i vídeo de les interpretacions en classe o en públic i la seu posterior anàlisi.

Competència social i ciutadana.

- a) La interpretació i la creació suposen, en moltes ocasions, un treball en equip, la qual

cosa exigeix per part de l'alumnat, cooperació, seguiment de normes, cura i conservació dels instruments i la utilització dels espais de manera apropiada.

- b) La utilització a l'aula de músiques de diferents contextos socials i culturals, tant del passat com del present, afavoreix la comprensió, de la realitat històrica i social del món, el coneixement d'altres societats i la integració de la pluralitat cultural.

Competència cultural i artística.

- a) La capacitat d'apreciar, comprendre i valorar diferents manifestacions culturals i musicals a través de la interpretació, l'audició activa i les activitats d'expressió i comunicació i amb músiques de diferents èpoques i estils.
- b) L'adquisició d'habilitats per a expressar idees, experiències o sentiments de manera creativa, especialment presents en continguts relacionats amb la interpretació, la improvisació i la composició tant individual com col·lectiva, que al seu torn estimulen la imaginació i la creativitat.
- c) La progressiva adquisició i desenvolupament tant de les destreses instrumentals com dels elements del llenguatge musical, que proporciona coneixements per a valorar i formular opinions sobre la música de diferents cultures, èpoques i estils.

Competència per a aprendre a aprendre.

- a) El desenvolupament de capacitats i destreses per a resoldre de manera positiva i autònom els problemes que poden impedir l'evolució de l'aprenentatge musical i instrumental.
- b) L'habilitat i el coneixement suficient per a acudir a les fonts correctes i necessàries per a evitar l'estancament de l'aprenentatge que redundaran en una major capacitat d'aprenentatge.

Autonomia i iniciativa personal.

- a) L'exploració i indagació dels mecanismes apropiats per a buscar solucions i adquirir coneixements.
- b) La investigació i exploració de nous estils, tendències i avantguardes musicals i interpretatives.
- c) L'organització i realització de projectes musicals tant individuals com en grup.
- d) La improvisació i la creació

3.6. CRITERIS D'AVALUACIÓ

- 1) Utilitzar l'esforç muscular, la respiració i relaxació adequats a les exigències de l'execució instrumental.
Amb aquest criteri es pretén avaluar el domini de la coordinació motriu i l'equilibri entre els indispensables esforços musculars que requereix l'execució instrumental i el grau de relaxació necessària per a evitar tensions que conduïsquen a una pèrdua de control en l'execució.
- 2) Demostrar el domini en l'execució d'estudis i obres sense deslligar els aspectes tècnics dels musicals.
Aquest criteri avalua la capacitat d'interrelacionar els coneixements tècnics i teòrics necessaris per a aconseguir una interpretació adequada.
- 3) Demostrar sensibilitat auditiva en l'afinació i en l'ús de les possibilitats sonores de l'instrument.
Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar el coneixement de les característiques i del funcionament mecànic de l'instrument i la utilització de les seues possibilitats.
- 4) Demostrar capacitat per a abordar individualment l'estudi de les obres de repertori.
Amb aquest criteri es pretén avaluar l'autonomia de l'alumnat i la seua competència per a emprendre l'estudi individualitzat i la resolució dels problemes que se li plantegen en l'estudi.
- 5) Demostrar solvència en la lectura a primera vista i capacitat progressiva en la improvisació sobre l'instrument.
Aquest criteri avalua la competència progressiva que adquireisca l'alumnat en la lectura a primera vista així com la seua desimboltura per a abordar la improvisació en l'instrument aplicant els coneixements adquirits.

- 6) Interpretar obres de les diferents èpoques i estils com a solista i en grup. Es tracta d'avaluar el coneixement que l'alumnat posseeix del repertori del seu instrument i de les seues obres més representatives, així com el grau de sensibilitat i imaginació per a aplicar els criteris estètics corresponents.
- 7) Interpretar de memòria obres del repertori solista d'acord amb els criteris de l'estil corresponent.
Mitjançant aquest criteri es valora el domini i la comprensió que l'alumnat posseeix de les obres, així com la capacitat de concentració sobre el resultat sonor d'aquestes.
- 8) Demostrar l'autonomia necessària per a abordar la interpretació dins dels marges de flexibilitat que permeti el text musical.
Aquest criteri avalua el concepte personal estilístic i la llibertat d'interpretació dins del respecte al text.
- 9) Mostrar una autonomia progressivament major en la resolució de problemes tècnics i interpretatius.
Amb aquest criteri es vol comprovar el desenvolupament que l'alumnat ha aconseguit quant als hàbits d'estudi i la capacitat d'autocrítica.
- 10) Presentar en públic un programa adequat al seu nivell demostrant capacitat comunicativa i qualitat artística.
Mitjançant aquest criteri es pretén avaluar la capacitat d'autocontrol i grau de maduresa de la seua personalitat artística.

3.6.1. Procediments i fases en la evaluacion de l'aprenentatge

L'avaluació es realitzarà a través de dues vies:

Observació directa

Seguiment setmanal mitjançant les fitxes individuals dels alumnes, reflectint en elles el nivell d'estudi i els progressos o dificultats trobades.

Valoració del grau d'interès, assistència a classe, participació en les activitats col·lectives, autonomia per a la resolució de problemes, precisió en l'ús de la terminologia.

Observació indirecta:

Informes entre els diferents professors que imparteixen classe a l'alumne.

Treballs de recerca i desenvolupament dels continguts.

Assistència a concerts programats per l'especialitat.

Respecte a les fases d'avaluació del procés d'aprenentatge-ensenyament, es valorarà essencialment el procés que segueix cada alumne i el seu progrés des de la situació inicial en

què es trobava, fins al moment de ser avaluat.

L'avaluació inicial es realitzarà en els primers dies del curs per a obtenir informació sobre els coneixements previs que posseeix l'alumne, així com el grau de les seues capacitats musicals (domini de la tècnica, qualitat del so, afinació, expressivitat, etc.). El desenvolupament de la programació ha d'ajustar-se a la informació obtinguda d'aquesta avaluació inicial.

L'avaluació contínua, basada fonamentalment en l'observació directa a l'aula té una gran importància com a instrument informador i orientador de la pràctica docent. D'altra banda, aquest tipus d'avaluació en estar centrada en els esforços realitzats per l'alumne en el treball setmanal resulta més fiable que la realitzada a partir del tradicional examen final, el resultat del qual podia estar esbiaixat per la influència de factors com l'esforç -a vegades excessiu que se li exigia i la tensió nerviosa imposada en realitzar aquest tipus de proves, reduint la resultant de tot un procés a un únic moment final.

Per tant, s'avaluarà especialment l'actitud de l'alumne davant les tasques proposades, les capacitats expressives, l'interés demostrat, la capacitat d'estudi. És a dir, el seu progrés en la consecució dels objectius.

L'avaluació sumativa és aquella en la qual el que s'avalua són tots els continguts tractats fins a aqueix moment i no sols els últims. Es tracta d'una mena d'avaluació molt important en l'àrea de música pel fet que presenta els continguts i objectius de manera recurrent i cíclica.

En qualsevol cas, cal no oblidar que l'avaluació dels estudis musicals tanca grans dificultats, davant el risc de caure en el terreny del subjectiu. Aquest obstacle pot ser salvat atenent una avaluació contínua i personalitzada i amb la col·laboració conjunta i participativa del professorat que intervé en el procés d'ensenyament de l'alumne.

Les activitats d'avaluació han de plantejar-se com a activitats didàctiques formatives, a fi que ajuden a prendre consciència de manera objectiva del grau d'aprofitament de l'alumnat, col·laborant a millorar el seu propi coneixement, els seus hàbits de treball i estudi i, en definitiva, el seu rendiment acadèmic.

Els procediments que es programen per a dur a terme l'avaluació són:

Avaluació inicial. En la primera classe l'alumne interpretarà obres i estudis treballats en el curs anterior. Amb això podem informació sobre:

- control de columna d'aire i embocadura
- qualitat de so
- domini tècnic i expressiu
- afinació
- nivell de comprensió de l'estètica de les obres a interpretar

Tota aquesta informació quedarà registrada en un informe inicial que servirà de base per a valorar posteriorment el grau de progrés aconseguit i la consecució dels objectius programats; podent realitzar adaptacions de la programació segons el nivell previ amb l'arriba l'alumne.

Avaluació contínua. S'establiran diferents indicadors que permeten avaluar l'evolució i treball setmanal de l'alumne, entre ells, a tall d'exemple:

- qualitat del so
- control de la columna d'aire i l'embocadura
- velocitat aconseguida en l'execució de les escales
- nivell aconseguit en l'execució d'obres i estudis proposats per a treballar durant la setmana.

Avaluació Final. Avaluació sumativa de tot el curs, quedant aquesta reflectida en una memòria final on es recullen el grau de consecució dels objectius programats, així com el progrés experimentat per l'alumne a partir dels coneixements previs, amb els quals es va iniciar en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

En tot aquest procés d'avaluació s'aplicarà tant l'avaluació normativa (capacitats mínimes a les quals tots els alumnes han d'arribar) com l'avaluació criterial (que reflecteix l'abast o progrés de l'alumnat).

Serà motiu de suspens el fet de no haver aconseguit els mínims exigibles de la programació.

En cada avaluació es realitzarà un examen per a avaluar l'evolució i comprovar que ha arribat als objectius.

En casos extrems d'absència del professor tutor de l'instrument principal en el dia de l'examen, es procedirà a gravar a l'alumne per mitjà de la coordinació entre els professors, aquest material auditiu s'utilitzarà per a poder avaluar a l'alumne.

En qualsevol cas, l'alumne que acumule al llarg de un trimestre més de 3 faltes d'assistència en les assignatures d'una classe setmanal, obtindrà una qualificació negativa aqueix trimestre. Així mateix perdrà el dret a l'avaluació contínua si l'alumne acumula al llarg de tot el curs 9 faltes en les assignatures en les quals s'impartisca una classe setmanal, havent de realitzar un examen final per a poder aprovar el curs. Únicament tindrà dret a examinar-se en l'examen ordinari de JUNY i en cas de suspendre aquest, també tindria dret a l'examen extraordinari de JULIOL.

(*) Només seran vàlids els justificants mèdics.

3.6.2. Criteris de promoció

Per a promocionar de curs, els alumnes han de superar els mínims exigibles del curs d'acord amb els criteris d'avaluació establerts, i es reflectirà en un informe individual. Per a realitzar l'informe individual s'utilitzarà el model disponible en l'annex II de la *RESOLUCIÓ de 15 de juliol, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional, per la qual es dicten instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent*

4. METODOLOGIA ENSENYAMENTS PROFESSIONALS

L'aprenentatge de la música és un procés en el qual es desenvolupen i interrelacionen adequadament les capacitats perceptives (audició musical) i expressives (vocal i instrumental) amb el desenvolupament psicomotor, en forma d'habilitats de tècnica instrumental. La concepció d'aquest procés com una cosa complexa però unitari i global condiona la metodologia a emprar perquè l'alumne aconseguisca d'una manera harmònica i adequada els objectius que es pretenen en aquesta programació.

D'altra banda, encara que no hi ha una metodologia ideal ni única (la millor metodologia per a un alumne és la que millor s'adapta a les seues característiques i millors resultats ofereix), d'una forma general, i basant-nos en la concepció constructivista de l'aprenentatge, hi ha una sèrie de principis psicopedagògics que han de servir com a base:

- 1) Es prendrà com a punt de partida el nivell de desenvolupament de l'alumne, pretenent que els nous coneixements siguen una continuació dels adquirits, facilitant, d'aquesta manera, la seua assimilació i comprensió.
- 2) L'alumne ha de percebre la funcionalitat del que aprén a fi d'afavorir la seua motivació.
- 3) S'han d'establir metes que es corresponguen amb les capacitats reals de l'alumne, donant resposta a les diferents necessitats i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat.
- 4) Les explicacions verbals han de transmetre amb claredat el que volem obtenir.
(L'alumne ha de tindre clar el que volem que realitze)
- 5) És necessari estimular el repte de l'acte-superació, orientada a l'assoliment de l'enriquiment personal a través de la pràctica musical.
- 6) L'alumne ha de rebre sovint informació sobre el treball que realitza utilitzant reforços positius i negatius en funció de cada situació.
- 7) Perquè l'alumne tinga una vertadera consciència d'interpret, el professor no ha d'imposar els seus criteris a l'alumne, excepte en solucions concretes a dificultats específiques, sinó que ha de donar opcions i orientar sobre diverses qüestions d'estil, però deixant una part perquè el propi alumne mostre la seua personalitat artística davant el que està fent.

Cal tindre en compte que la fi última de l'educació és el desenvolupament de la personalitat i sensibilitat pròpia de l'alumne i, de manera més acusada en la música, ja que aquesta és una manera de transmetre emocions, en la qual el subjectiu ocupa un lloc importantíssim.

Partint d'aquests principis, el desenvolupament general de la metodologia a utilitzar es pot concretar en els següents punts:

1. Recapitulació i revisió setmanal del treball realitzat

2. Posada en pràctica en classe per l'alumne:
 - Interpretació musical d'estudis i obres a treballar durant la setmana, que posen de manifest la comprensió del treball proposat. En funció d'això es donaran explicacions addicionals.
3. Correccions i retroalimentació.
4. Es vigilaran els errors més freqüents dels alumnes.
5. Exemplificació per part del professor.
6. Reorientació del procés d'ensenyament a partir dels errors detectats, en el marc d'un procés de retroalimentació (en nombroses ocasions, els alumnes que finalitzen els ensenyaments professionals se senten perduts quan han d'afrontar una obra nova, ja que els criteris interpretatius sempre li venien donats pel professor. Si aconseguim que l'alumne capte i entenga les nostres orientacions i, al mateix temps, que ell siga capaç d'aportar la seua personalitat artística, haurem utilitzat la metodologia adequada).
 - El professor ha d'actuar com a guia, més que imposar criteris. Nova visió davant la figura del professor que monopolitza l'hora de classe, sense donar pràcticament opció al fet que l'alumne pregunte o aportació les seues pròpies opinions.
 - Cal intentar que la classe siga una posada en comú de la manera de veure l'obra de l'alumne amb la nostra, així podrem detectar si s'ha format algun concepte erroni sobre ella i poder corregir-lo.

5. ADEQUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE A les APTITUDS DE L'ALUMNAT (ATENCIÓ A la DIVERSITAT)

Pla de "ATENCIO A la DIVERSITAT"

Tal com s'indica en la Llei que regeix en l'actualitat el nostre sistema educatiu, Llei Orgànica 2/2006, LO E, ja en el Títol segon senyala "l'equitat en l'educació" i expressa una clara voluntat en els seus principis i finalitats per a garantir la igualtat d'oportunitats, la inclusió educativa, la no discriminació i la transmissió i posada en pràctica de valors. La LOE reforça la idea de la LOGSE en potenciar la autonomia dels centres a causa de noves actuacions organitzatives i curriculars d'aquests, valors, principis i estratègies no recollits en anteriors sistemes educatius.

"S'entén com a atenció a la diversitat el conjunt d'accions educatives que en un sentit ampli, intenten donar resposta a les necessitats de tot l'alumnat, així com previndre i atendre les necessitats, temporals o permanents, que requereixen una actuació derivada de factors personals o socials relacionats amb situacions:

- a) de desavantatge econòmic i sociocultural.
- b) de condicions que dificulten una assistència continuada al centre educatiu.
- c) de sobre dotació intel·lectual.
- d) de desconeixement de la llengua i cultura espanyola.
- e) de discapacitat física, psíquica i sensorial.
- f) de trastorns greus de personalitat, de la conducta o trastorns de la comunicació o el llenguatge.

A això cal afegir-ne que en estar inclosa el nostre ensenyament en la categoria de règim especial no obligatòria i en la qual cal partir d'unes qualitats bàsiques sense les quals la pràctica instrumental seria pràcticament impossible, (per això es fan proves d'accés), s'entén que les circumstàncies per a tractar aquests casos no són iguals a les d'altres centres d'ensenyament obligatori.

Perquè les mesures d'atenció a aquesta mena d'alumnat siguin el més adequades possibles, es pot establir els diferents tipus d'alumnes que ens podem trobar de forma molt genèrica atenent tres criteris:

En funció del seu nivell musical:

Alumne intermedi: Aquell que assimila amb correcció els continguts i que és capaç de demostrar-ho en la interpretació del repertori.

Alumne avançat: El alumne dotat d'unes capacitats per damunt del previst per al nivell, que demostra una capacitat comunicativa en la interpretació i és capaç de trobar solucions tècniques i expressives correctes per pròpia iniciativa.

Alumne que presenta dificultat i nivell baix: Aquell que dissocia els continguts tècnics i expressius i que assimila els continguts a un ritme menor del previst. El professor ha

d'analitzar les causes d'aquest retard, si és per falta d'estudi o motivació, falta de capacitats o simplement un ritme més lent d'aprenentatge.

En funció de la seua diferent actitud i interès cap als seus estudis i formació musical:

Alumne motivat: presenta una actitud positiva davant l'aprenentatge i aconsegueix un ritme adequat de treball a l'aula i a casa.

Alumne amb interès i actitud baixa: Considera la seua assistència a classe com una activitat extraescolar d't's. Reforçar mitjançant tutories i entrevistes amb els pares.

Alumnes amb necessitats educatives especials ANEE:

Estrangers: Els dos problemes més destacats del tractament de l'alumnat estranger venen daus per la comprensió de l'idioma i per les tradicions pròpies de la seua cultura.

Superdotats: Són aquells alumnes que posseeixen aptituds excepcionals i és per això capaç d'un rendiment superior a la mitjana.

Discapacitat física i psíquica, Podem trobar els següents casos:

- Alumnes amb deficiència física acusada (sordesa lleu, visió escassa o nul·la, disfuncions psicomotrius en braços o cames) o disfuncions físiques lleus que poden impedir el normal desenvolupament de les seues capacitats (asma, disfuncions en la columna, problemes en la boca per aparells de dents etc.).
- Alumnes amb disfuncions psíquiques, casos d'alumnes amb retards, hiperactivitat, ansietat.
Aquesta tipologia es podrà establir una vegada feta l'avaluació inicial o diagnòstica a través d'activitats quotidianes i contacte amb els pares amb la finalitat d'establir aquestes aptituds o mancances.

Dins de les mesures a tindre en compte trobem:

Mesures ordinàries.

Són mesures ordinàries aquelles actuacions i programes dirigits tant a previndre possibles dificultats i, en el seu cas, a facilitar la superació d'aquestes, com a aprofundir en el currículum, mitjançant actuacions organitzatives, de coordinació i d'adequació d'aquest, sense alterar significativament els seus elements essencials.

Dins d'aquest marc tenim les “*mesures ordinàries generals*”, que es refereixen a la organització i/o dels espais, equips docents, etc. Les adaptacions curriculars (objectius, continguts, criteris d'avaluació, etc.) i la coordinació entre professors, pares, alumnes.

I les “*mesures ordinàries singulars*”, que tindrien en compte les característiques de cada alumne, així perquè, trobaríem activitats de recuperació, reforços en determinades àrees o matèries, adaptacions no significatives del currículum, seguiment individual de l'alumne, etc.

Mesures específiques.

Són mesures específiques aquelles actuacions i programes dirigits a donar resposta a les necessitats educatives que requereixen modificacions significatives en algun dels elements curriculars considerats essencials i/o adaptacions d'accés al currículum, així com a canvis organitzatius que faciliten l'aplicació d'aquestes mesures.

Algunes d'aquestes mesures serien la flexibilització de la permanència en el nivell o l'etapa, adaptacions curriculars que suposen una modificació substancial, suport especialitzat a alumnes amb discapacitat física, psíquica, etc.

Mesures extraordinàries

Són mesures extraordinàries aquelles actuacions i programes dirigits a donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat que requereixen modificacions molt significatives del currículum ordinari, que suposen canvis essencials en l'àmbit organitzatiu així com, en el seu cas, en els elements d'accés al currículum i/o en la modalitat d'escolarització.

Es consideren mesures extraordinàries les que s'estableixen en la *RESOLUCIO de 8 de juliol de 2008 per la qual es dicten instruccions en matèria d'ordenació acadèmica i d'organització de l'activitat docent als centres d'Educació de la Comunitat Valenciana* i en aquest cas concret *en relació amb l'alumnat que presenta necessitats educatives especials, es estarà al que es disposa en l'Ordre de 14 de març de 2005 (DOGV del 14 d'abril)* per la qual es regulen els Plans de Atenció a la Diversitat i la Comissió per a l'elaboració i Seguiment del Pla d'Atenció a la Diversitat en els centres educatius de la Comunitat Valenciana.

Mesures concretes.

Un element fonamental en la determinació i orientació d'aquestes mesures d'adaptació resideix en la acció tutorial. El professor d'instrument, com a tutor de l'alumne, haurà d'orientar-lo i assessorar-lo permanentment, detectant els problemes o inquietuds que pugua manifestar. Les solucions de molts dels problemes musicals hauran de ser abordades en col·laboració amb altres professors implicats en la seua formació (llenguatge musical, cor), per la qual cosa és necessari mantindre la comunicació entre aquests. D'aquesta manera també poden obtindre's dades rellevants que permeten reorientar l'activitat formativa i practicar les adaptacions que siguen necessàries.

Una altra de les responsabilitats de l'acció tutorial és la de mantindre un contacte fluid amb els pares sobre qualsevol particularitat que pugua influir sobre el procés d'aprenentatge. Això inclou la coordinació dels temps de treball a casa, la disponibilitat de temps sense la sobrecàrrega d'activitats extraescolars, la adquisició d'instrument adequat i el seu manteniment, la verificació dels factors positius o negatius que puguen afectar la motivació de l'alumne en la seua família, etc. Per a dur a terme les tutories es disposarà d'una hora setmanal, l'horari sària de la qual facilitat per cada professor de l'aula d'instrument. En el cas de trobar-nos amb algun alumne amb deficiències físiques, es posarà a la seua disposició tots els mitjans d'adaptació pertinents, i es col·laborarà amb les famílies quant fora necessari per a la integració de l'alumne.

a. Estratègies d'intervenció:

A més de les sessions de tutoria el professor haurà de prendre altres mesures d'atenció a la diversitat que tenen a veure directament amb l'activitat docent. La principal és l'adaptació de la programació al ritme, nivell o necessitat de l'alumne. Per a això ha de comptar amb un repertori de major o menor dificultat que li permeta aconseguir els mateixos continguts, ha de tindre recursos materials que permeten explicacions alternatives, procurant programar estratègies i activitats que promoguen la motivació dels alumnes i ha d'establir els mínims exigibles en funció de l'alumne.

En el cas d'ANEE per discapacitats físiques o psíquiques a més d'aquesta adaptació curricular, sobretot adequant els objectius, poden precisar d'una adaptació dels recursos materials (com ara la necessitat de disposar l'aula, utilitzar l'ascensor, lavabos adequats). També pot ser necessari adaptar els materials impresos o audiovisuals.

Les estratègies d'intervenció educativa en superdotats passen per l'actuació dels continguts conceptuals d'una manera detallada, així com per l'adaptació d'objectius i continguts al més alt nivell. Davant un cas d'aquests el professor ha de tindre la capacitat suficient per a estimular-li sense atabalar-li i fer-li desenvolupar tot el seu potencial. Hi ha diversos mecanismes per a obtindre-ho com pot ser una ampliació de matrícula, que faça dos cursos en un any, participar en agrupacions, tocar de solis ta en l'orquestra en coordinació amb el professor d'aquesta assignatura, etc.

En el cas d'alumnes estrangers cal fomentar el principi d'integració, proposant activitats i intentant aprofitar els coneixements que tinguen sobre continguts específics del currículum referits a escales concretes o determinats elements del ritme.

b. Estratègies per a l'educació en valors

En aquesta programació didàctica es pretenen concretar els valors que volem desenvolupar en els nostres alumnes amb la finalitat d'aconseguir un bon clima escolar, que afavorisca la convivència i la resolució dialogada de conflictes, tot això orientat des del nostre PE a l'adquisició de la competència social i ciutadana i d'autonomia i iniciativa personal. Per a això de desenvoluparan les següents estratègies:

Competència social i ciutadana.

- Pràctica i interiorització dels valors democràtics i constitucionals a l'aula, afavorint la participació de tots.
- Relació d'activitats que fomenten actituds socialitzadores, tolerants i respectuoses.
- Utilització de peces de diferents cultures i estils musicals que fomenten la valoració i el respecte per altres manifestacions artístiques.
- Utilització de materials i recursos didàctics que no siguen discriminatoris ni sexistes, que permeten l'ús comunitari d'aquests, que eviten el malbaratament innecessari dels mateixos i la degradació del medi ambient.

Autonomia i iniciativa personal.

- Dotació als alumnes de recursos per a treballar autònomament i amb responsabilitat.
- Conscienciació de valors individuals com l'esforç i constància, imprescindibles per al progrés en la interpretació de l'instrument, i en valors de convivència com la puntualitat i el respecte a l'altre.

6. ACTIVITATS A DESENVOLUPAR FORA DE L'AULA, NECESSÀRIES PER A la SUPERACIÓ DELS ONJETIVOS PROGRAMATS

Si bé totes les activitats programades han d'anar encaminades a aconseguir per part dels alumnes les capacitats generals que per a aquest grau s'han establert, les denominades complementàries o extraescolars poden servir per a completar la formació dels alumnes/as, dinamitzar la relació entre l'alumnat i la vida cultural del Centre i el seu entorn, així com avançar en el finançament d'hàbits de comportament davant el "ritual" que embolica a les manifestacions musicals (el marc del silenci, actitud de respecte cap a intèrprets i públic) i aprofundir en els procediments d'audició activa i actituds d'interès i gaudi de la música com a manifestació artística.

Aquest tipus d'activitats poden ser organitzades pel Departament, de manera interdisciplinària amb altres Departaments, pel propi Conservatori, en col·laboració amb l'AMPA i amb altres institucions externes al Centre.

Les activitats programades seran les següents:

- Participació i/o assistència a audicions d'alumnes/as
- Assistència a cursos o tallers de formació relacionats amb l'especialitat que es realitzen en el Centre
- Organització d'agrupacions instrumentals entre els propis alumnes/as •
Realització d'intercanvis amb altres Conservatoris
- Assistència a exposicions i concerts de música de diversos gèneres i estils, segons les possibilitats que s'oferisquen des de les institucions que programen aquest tipus d'actes. Es pressupostaran les despeses de transport i s'estudiarà la seua subvenció.
- Viatges amb finalitats culturals relacionats amb els ensenyaments musicals.

7. FORMATS DE L'EXAMEN DE RECUPERACIÓ

1r i 2n d'ensenyaments professionals

- Interpretació de 3 obres o fragments d'elles (determinats pel professor), de les 3 presentades per l'alumne, prèviament fixades pel professor d'entre la llista de la programació o de nivell similar.
- Interpretació de 3 estudis triats pel professor d'entre 20 presentats per l'alumne, prèviament fixats pel professor d'entre la llista de la programació o de nivell similar

3r i 4t i 5é d'Ensenyaments Professionals

- Interpretació de 3 obres o fragments d'elles (determinats pel professor), de les 3 presentades per l'alumne, prèviament fixades pel professor d'entre la llista de la programació o de nivell similar.
- Interpretació de 3 estudis triats pel professor d'entre 20 presentats per l'alumne, prèviament fixats pel professor d'entre la llista de la programació o de nivell similar

6º d'Ensenyaments Professionals

- Interpretació de 3 obres o fragments d'elles (determinats pel professor), de les 3 presentades per l'alumne, prèviament fixades pel professor d'entre la llista de la programació o de nivell similar.
- Interpretació de 3 estudis triats pel professor d'entre 18 presentats per l'alumne, prèviament fixats pel professor d'entre la llista de la programació o de nivell similar • Realització d'un exercici a primera vista proposat pel professor.

NOTA:

Per als alumnes que tinguen arracada el curs anterior de clarinet es considerarà que ho aprova en el moment haja superat els mínims exigibles del curs pendent.

8. ACORDS I CONTINGUTS PER A PROMOURE LA CONVIVÈNCIA ESCOLAR

Aquest punt està explicat en el reglament de règim intern.

9. . PIANISTA ACOMPANYANT

La figura del pianista acompanyant s'integrarà en el departament corresponent a l'especialitat o especialitats en què exercisca la seua labor de suport. Si ho exerceixen en més d'un departament, la direcció del centre adscriurà les i els pianistes acompanyants al departament que es considere més convenient, a proposta de la Comissió de Coordinació Pedagògica. Així mateix, participarà activament en les reunions i decisions que l'equip docent convoque a conseqüència del seguiment i l'avaluació de l'alumnat, així com en les activitats establides en la programació general anual del centre. En tot cas, l'atenció a l'alumnat per part d'aquest professorat s'efectuarà segons el que disposa la normativa vigent en matèria d'organització i funcionament dels conservatoris i centres autoritzats.

El equip docent, coordinat pel tutor o tutora, durà a terme l'avaluació de l'alumnat de manera col·legiada. Els pianistes acompanyants tindran veu i vot a l'avaluació, de manera que la seua participació podrà suposar fins a un màxim del 10% de la qualificació de l'assignatura, en els casos que el professorat acompanyant va justificar la necessitat.

10 . NOEVAS TECNOLOGIES, XARXES SOCIALS I APPS

La Generalitat Valenciana, a través de la direcció general competent en matèria de tecnologies de la informació i de les comunicacions, disposarà les plataformes, serveis amb caràcter instrumental (programari d'oficina, de videoconferència, de treball col·laboratiu, etc.) i, en general, les eines més adequades per al seu ús en els centres educatius de titularitat de la Generalitat, segons l'Ordre 19/2013, de 3 de desembre, de la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública, per la qual s'estableixen les normes sobre l'ús segur de mitjans tecnològics en l'Administració de la Generalitat (DOGV 7169, 10.12.2013).

La Conselleria d'Educació, Cultura i Esport posa a la disposició dels centres educatius un sistema de comunicació entre el centre i l'equip docent, l'alumnat i les persones progenitores i/o tutors legals, a través de les plataformes ITACA-Web Família 2.0 i Mòdul Docent 2.0. El projecte anomenat Centre Digital Col·laboratiu de la Generalitat Valenciana s'implantarà progressivament en tots els centres i incorporarà totes les plataformes autoritzades que hagen de ser d'ús tant de l'alumnat, com del professorat i de les persones progenitores i/o persones tutores legals de l'alumnat. Per tant, com a norma general, hauran d'usar-se les eines que la Conselleria competent en matèria d'educació pose a la disposició dels centres. A més, l'article 5.4 de l'esmentada Ordre 19/2013 estableix que qualsevol externalització del tractament requereix la subscripció d'un contracte exprés entre la conselleria competent en matèria d'educació, com a responsable del tractament, i l'empresa responsable de la prestació del servei, com a encarregada del tractament, que, en aquest cas, serien les empreses propietàries d'aquestes plataformes. L'obligatorietat d'aquest «contracte per encàrrec», així com les seues condicions, es troben especialment especificades en l'article 28 del recent Reglament general de protecció de dades (RGPD).

Segons l'Ordre 19/2013, queda prohibit transmetre o allotjar informació pròpia de l'Administració de la Generalitat en sistemes d'informació externs.

REPERTORI DE CLARINET PER A LES ENSENYANCES PROFESSIONALS

El repertori ha d'ajustar-se perfectament als continguts per a ajudar a aconseguir els objectius proposats. Una vegada articulats els objectius i continguts per cursos, es procedirà a la elecció del material que resulte idoni per a la consecució dels fins proposats. Serà l'avaluació del procés i dels resultats obtinguts el que ens indique realment si l'elecció del repertori ha sigut acertada.

Métodes 1er Curso

- Albert, J. B. *24 varied scales and exercicis for clarinet.*
- Dangain, G. (1985). *Iniciación a Mozart: Vol. II.*
- Thurston, F. *Passage studies: Vol. I*

Métodes 2º Curso

- Didier, Y. *Escalas para clarinete*
- Rose, C. *40 Estudios Vol. I*

Obres per a 1er i 2º curs

- Sonata en Si b J.B. Wanhal
- Sonata nº 7 J. Lefevre
- Concierto nº 3 C. Stamitz
- Fantasia G. Rossini
- Adagio H. Baermann
- Concierto G. Tartini
- Diptico J. Mula
- Phantasiestucke N. Gade
- 5 Bagatellas G. Finzi
- Fantasia C. Nielsen
- Petit Pièce C. Debussy
- Romanza M. Reger
- Four Short Pieces H. Ferguson
- 3 piezas J. Pons
- Solo de concurso H. Rabaud

Métodes 3er Curso

- Didier, Y. *Escalas para clarinete*
- Rose, C. *40 Estudios vol. I*
- Gambaro, V. *21 Capricho*

Métodes 4º Curso

- Didier, Y. *Escalas para clarinete*
- Rose, C. *32 Estudios*

Obres per a 3º i 4º Curs

- Concierto en Sib M. J. Stamitz
- Concierto en Mib M Op. 36 F. V. Krommer
- Concierto F. Hoffmeister
- Sonata F. Danzi
- Concertino Op. 26 C. M. von Weber
- Konzertstucke Op. 113 y 114 Mendelssohn
- Sonata C. Saint-Saëns
- Dúo concertante D. Milhaud
- Solo de concurso A. Messenger
- Sonatina A. Honneger
- Sonata para clarinete solo Stanley Weiner
- Sonatina M. Arnold
- Self- Paráfrasis X. Montsalvatge

Métodes per a 5º curs

- Baermann, C. *Método completo para clarinete Op 63: Tercera División*. Carl Fischer
- Rose, C. *32 Estudios*.
- Bach, J. S. *15 estudios*

Métodos para 6º curso

- Baermann, C. *Método completo para clarinete Op. 63: Tercera División*. Carl Fischer
- Stark, R. *24 Estudios en todas las Tonalidades*, Op. 49
- Bach, J. S. *15 estudios*
- Uhl, . *48 estudios*

Solos de orquesta:

- Orchester-Probespiel fur clarinet

Obres per a 5º i 6º Curs

- Concierto en La M W. A. Mozart
- Concierto nº 1, 2 y 3 B. H. Crusell
- Concierto nº 1 y nº 2 C. M. von Weber
- Sonata Op. 120 nº 1 y nº 2 J. Brahms
- Vibraciones del alma M. Yuste
- Sonata F. Poulenc
- Sonata P.Hindemith
- Sonata L. Bernstein
- Rapsodia G.Miluccio
- Capricho H. Sutermeister
- 3 Piezas para clarinete solo I. Strawinsky
- Lied L. Berio

